Parelproject

24 september 2012

Parelproject ZonMw
ZonMw subsidieert via haar tientallen programma's veel verschillende projecten op het gebied van onderzoek en implementatie. Het is de ambitie dat de resultaten hiervan uiteindelijk een bijdrage leveren aan een betere praktijk in preventie en zorg. Om duidelijker zichtbaar te maken waar ZonMw voor staat, worden jaarlijks enkele projecten in het zonnetje gezet. Deze Parelprojecten hebben bijzonder vernieuwende resultaten die zich lenen voor landelijke invoering, of zijn tot stand gekomen via uitstekende samenwerking, of hebben extra oog voor aspecten als diversiteit, patiëntgerichtheid of innovatie. Met het uitreiken van een Parel aan deze projecten wil ZonMw deze extra inspanningen van projectleiders en hun teams belonen, en anderen inspireren om het beste uit hun projecten te halen.

ZonMw stimuleert
gezondheidsonderzoek en
zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
Fax 070 349 51 00
info@zonmw.nl
www.zonmw.nl

Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdopdrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

'Nait soezen, moar doun!'

In Groningen en Hoogezand-Sappemeer vormen wijkverpleegkundigen en huisartsen de 'as van de eerste lijn'. Dit is het resultaat van een unieke samenwerking tussen een thuiszorgorganisatie en de regionale ondersteuningsstructuur voor de eerstelijnszorg. Het motto: geen woorden maar daden, maar dan op z'n Gronings.

De rol van de wijkverpleegkundige

Als schakel tussen zorg, welzijn en wonen voorziet de wijkverpleegkundige in een grote behoefte. Mensen accepteren het van de wijkverpleegkundige dat zij achter de voordeur komt. Met haar brede blik ziet ze goed hoe een gezin in elkaar steekt. Vanuit een coördinerende rol kan zij eventuele problemen in één keer oplossen, door als spin in het web passende zorg te organiseren. Deze aanpak sluit goed aan bij de speerpunten van het VWS-beleid, met kernbegrippen als 'afstemming en samenwerking', 'dichtbij in de buurt' en 'toegankelijk en bereikbaar'.

Wat maakt 'Nait soezen, moar doun' bijzonder?

Nait soezen, moar doun! is Gronings voor 'niet zeuren, maar aanpakken!'. Het is het motto van de vijftien wijkverpleegkundigen die in Groningen en Hoogezand-Sappemeer op een 'ouderwetse' manier aan het werk zijn. Op www.naitsoezen.org staat wat dat concreet inhoudt: 'Zonder bureaucratische rompslomp en in nauwe samenwerking met de huisartsen kunnen zij daadkrachtig en snel aan de slag.' Het bijzondere van de Groningse aanpak is de intensieve samenwerking tussen wijkverpleegkundige en huisartsenpraktijken; wijkverpleegkundigen en huisartsen vormen de 'as van de eerste lijn'. Zo kunnen veel problemen rond gezondheid en welzijn al in een vroeg stadium verholpen worden, dus nog voordat ze eventueel escaleren.

De speciale rol van de huisartsen

Het project is het resultaat van een intensieve samenwerking tussen TSN Thuiszorg Groningen en Eerste Lijns Advies Noord-Nederland (ELANN). Als mede-initiator en cofinancier via het Achterstands Ondersteunings Fonds, zijn de huisartsen nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van het project. Een groot voordeel in de concrete samenwerking in de wijken is de medische achtergrond van de wijkverpleegkundige. De huisarts beschouwt de wijkverpleegkundige vanwege haar opleiding en professionele bagage veel eerder als een gelijkwaardige gesprekspartner dan een meer algemeen opgeleide professional, bijvoorbeeld een ouderenadviseur. Vanuit haar deskundigheid is de wijkverpleegkundige zo een onmisbare 'schakel' tussen de huisartsen en de vele organisaties op het gebied van gezondheid en welzijn.

Hoe ziet het werk van de wijkverpleegkundigen eruit?

De wijkverpleegkundigen werken niet alleen goed samen met de huisartsen, hun assistentes en de POH's. Ze participeren ook in wijkgerichte hulp/zorgnetwerken en

ZonMw

hebben contacten met vrijwel alle zorg- en hulpverleners in de betrokken wijken. De wijkverpleegkundigen voeren regelmatig overleg met het Wmo-loket van de gemeente. Ze houden spreekuur op een aantal locaties in de wijken. En er worden groepsbijeenkomsten georganiseerd, waar ook weer veel contacten uit voortkomen. De hulpvraag van cliënten van de wijkverpleegkundigen heeft vooral betrekking op de leefstijl (gewicht, roken, bewegen, alcohol) en thema's als zelfredzaamheid en participatie. De wijkverpleegkundige stimuleert de cliënt zelf grip op de problemen te krijgen en – zo nodig ondersteund door mantelzorgers en vrijwilligers – meer zelfstandigheid en autonomie op te bouwen. Indien nodig leidt zij de cliënt naar de juiste hulp en biedt ze praktische en emotionele ondersteuning. Er vindt tijdens elk hulptraject terugkoppeling plaats aan de huisarts. Bij contacten met cliënten uit een andere cultuur, kan de wijkverpleegkundige gebruikmaken van zogeheten VETC'ers (Voorlichters Eigen Taal en Cultuur).

Wat levert 'Nait soezen, moar doun' op?

De Rijksuniversiteit Groningen, de Hanze Hogeschool en het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) doen onderzoek naar de werkzaamheden van de wijkverpleegkundigen en de resultaten daarvan. Een uitgebreide registratie is opgezet om patiëntgegevens goed in kaart te brengen. Daarmee meten de onderzoekers de aard van de zorgvraag, de interventies die zijn ingezet en de meerwaarde van de inzet van de wijkverpleegkundige. De definitieve resultaten zijn nog niet bekend, maar uit de eerste gegevens van de effectstudie blijkt dat huisartsen de patiënttevredenheid zien groeien na de komst van de wijkverpleegkundige. De samenwerking met de huisartsen en met collega's van andere zorg- en welzijnsinstellingen is goed. Het is duidelijk dat de wijkverpleegkundigen inmiddels daadwerkelijk de schakel vormen tussen diverse professionals in de zorg.
Vanuit 'Nait soezen, moar doun!' is het initiatief genomen om al het onderzoek uit de verschillende regio's van het ZonMw-programma 'Zichtbare schakel. De wijkverpleegkundige voor een gezonde buurt' te bundelen, gekoppeld aan een landelijk forum voor de regionale projectleiders. Door onderzoeksgegevens te verbinden, wordt de kracht van een integrale wijkaanpak nog duidelijker zichtbaar, zo luidt de gedachte achter het initiatief. Bovendien loopt iedereen tegen vergelijkbare problemen aan, dus is het belangrijk om zo veel mogelijk uit te wisselen en te leren van elkaar.

Hoe ziet de toekomst eruit?

Cruciaal is een goede borging van de aanpak, zodat de wijkverpleegkundige ook na afloop van de projectsubsidie haar coördinerende en preventieve rol als autonome professional kan blijven uitoefenen. Dat betekent veel investeren in de relatie met (toekomstige) financiers, zoals gemeenten en zorgverzekeraar. Het Groningse project heeft hier vanaf de start veel aandacht aan geschonken, bijvoorbeeld door zorgverzekeraar Menzis, de gemeente Groningen en cliëntenorganisatie Zorgbelang bij de opzet te betrekken. Het project is een succesvolle gangmaker geweest om projecten uit het Menzis-gebied bij elkaar te brengen. De zorgkantoren, zorgverzekeraar Menzis en de betrokken gemeenten hebben de intentie uitgesproken te zoeken naar een overbruggingsfinanciering. Men ziet kansen in de ontwikkelingen rond de AWBZ en de overheveling van verantwoordelijkheden naar de gemeenten.
Daarnaast overweegt Groningen de wijkverpleegkundigen een rol te geven in het overleg rond de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). In de praktijk worden wijkverpleegkundigen al vaak op dit terrein ingezet, vanwege hun generalistische kijk en het vertrouwen dat zij hebben van mensen die doorgaans weinig moeten hebben van hulpverlening.
Belangrijk voor de continuïteit is ten slotte de koppeling met het het Achterstands Ondersteunings Fonds. Huisartsen krijgen extra geld uit het fonds voor elke patiënt in een achterstandswijk. In Groningen komt nu ook een deel van het projectbudget uit dit fonds.

Waarom een parel?

- Nauwe samenwerking tussen wijkverpleegkundige en huisarts.
- De wijkverpleegkundige heeft haar autonomie weer terug.
- Vanaf de start in gesprek met gemeente, zorgverzekeraar en cliënten.
- Inzet van middelen uit Achterstands Ondersteunings Fonds.
- Eigen onderzoek én initiatief om kennis en ervaring ook landelijk te delen.

Meer informatie

www.naitsoezen.org

Het programma 'Zichtbare schakel'

Het programma 'Zichtbare schakel. De wijkverpleegkundige voor een gezonde buurt' verbetert de samenhangende zorg in wijken, met name voor kwetsbare groepen. Het programma zet extra wijkverpleegkundigen in, zodat preventie en zorg, wonen en welzijn op wijkniveau beter met elkaar worden verbonden. Zo ontstaat een sluitende zorg- en dienstverlening, die beter past bij de behoeften van de wijkbewoners.

www.zichtbareschakel.nl

ZonMw